

3 ŻARKI - (O. JURAJSKI) - ID. 788

Najważniejsze cechy lokalnych form urbanistyki i architektury:

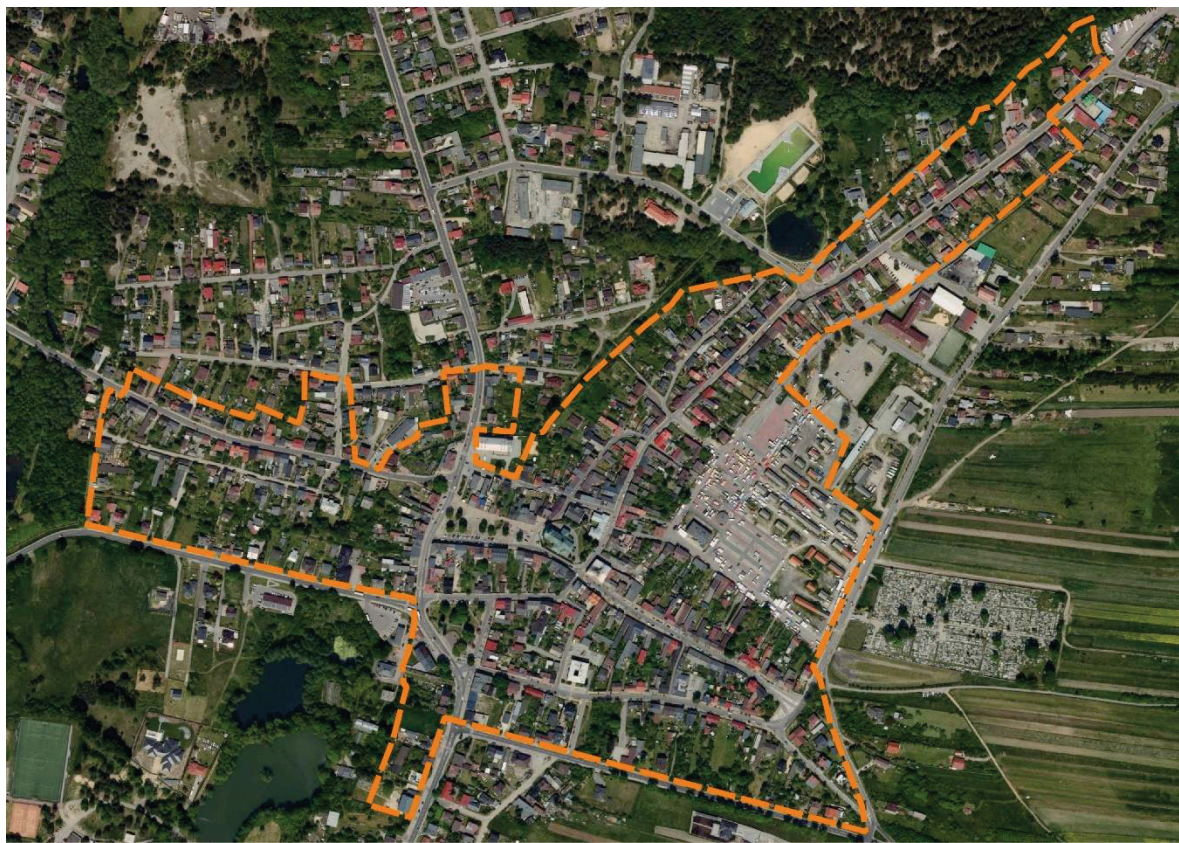
- dobrze zachowany średniowieczny układ urbanistyczny jurajskiego miasteczka, z kościołem jako dominantą przestrzenną, skala zabudowy właściwa dla małego miasteczka,
- zabudowa murowana, tynkowana i z miejscowego kamienia, z dachami spadowymi o różnych kątach nachylenia połaci.

1	NAZWA LFA			ŻARKI – stare miasto oraz zespół stodoł miejskich
2	LOKALIZACJA			obszar jurajski, miasteczko w powiecie ziemskim myszkowskim, dobrze zachowany układ urbanistyczny (XIV w.) z rynkiem odbudowanym po zniszczeniach 1939 r., ze znacznie przekształconą zabudową mieszkaniową
3	KATEGORIA	funkcja		mieszkalna, usługowa
		rodzaj		zabudowa małomiasteczkowa
		spójność obszarowa		dobrze zachowany średniowieczny układ jurajskiego miasteczka, z kościołem p.w. Świętych Apostołów Szymona i Judy (I poł. XVI w.), z ciągami zabudowy wzdłuż uliczek, kościołem św. Barbary (koniec XVI w.), z cennym zespołem kamiennych stodoł (XIX. i XX. w.)
4	CECHY CHARAKTERYSTYCZNE			PARAMETRY
5	układ zabudowy, w tym linia zabudowy			dominuje zabudowa murowana, tynkowana z dachami spadowymi o różnych kątach nachylenia połaci i zróżnicowanych materiałach pokryć dachowych, przy placu targowym charakterystyczny zespół kamiennych stodoł o ścianach z miejscowego kamienia, zachowana architektura domów mieszkalnych
6	forma budynków	gabaryty obiektów	wysokość zabudowy	dominuje zabudowa parterowa, w okolicach rynku architektura mieszkaniowa z usługami w parterach o wys. 1 do 2 kondygnacji, wys. do kalenicy 4 – 10 m
			proporcja, kształt bryły	bryły budynków proste, na planach prostokątnych, z dachami najczęściej dwuspadowymi
			wysokość górnej krawędzi elewacji frontowej, proporcje pomiędzy wysokością ściany (jej gzymsu lub attyki) a wysokością dachu	3 – 6 m, 1:0,2 do 1:1,2
			geometria dachu (kąt nachylenia i układ połaci dachowych)	dachy dwuspadowe, rzadziej wielospadowe, o kącie nachylenia 15 – 50 stopni
			poziom posadowienia parteru	0,1 – 1,0 m

			procent przeszklenia elewacji	10 – 20%
7	charakterystyczne elementy konstrukcyjne i zdobnicze			budownictwo murowane z użyciem miejscowego kamienia (wapień jurajski), dachy o konstrukcji drewnianej, detal skromny, obramienia okien i drzwi tynkarskie
8	stosowane materiały wykończeniowe			tynki wapienne, ściany z miejscowego kamienia z elementami ceglanymi, współcześnie - tynki cementowo-wapienne, ściany murowane z cegły, bloczków betonowych
9	charakterystyczne cechy elewacji budynków, w tym		kolorystyka	kolory jasne, pastelowe, odcienie ugru, żółci
			cechy stolarki okiennej i drzwiowej: kolorystyka, podział kwater okiennych i drzwiowych, stosowane materiały	stolarka okien i drzwi drewniana, z podziałami, w kolorze białym lub brązowym
10	charakterystyczne cechy dachów budynków w tym		kolorystyka	kolorystyka zróżnicowana
			stosowane materiały	pierwotnie – gont drewniany, blacha płaska, wtórnie - blacha malowana, papa, dachówka ceramiczna, cementowa i asfaltowa
11	cechy małej architektury i ogrodzeń		detal architektoniczny	ogrodzenia pierwotnie murowane z kamienia, rzadziej drewniane współcześnie – także betonowe monolityczne i prefabrykowane, metalowe
			stosowane materiały	kamień, cegła, beton, stal, drewno

Rekomendacje i wnioski dotyczące zachowania charakteru obszaru LFA:

Utrzymanie zachowanego średniowiecznego układu urbanistyczny jurajskiego miasteczka, z kościołem jako dominantą przestrzenną, skalą zabudowy właściwą dla małego miasteczka, zabudową murowaną, tynkowaną i z miejscowego kamienia, z dachami spadowymi o różnych kątach nachylenia połaci. Ochrona charakterystycznego zespołu kamiennych stodół o ścianach z miejscowego kamienia oraz zachowanej architektury domów mieszkalnych. Utrzymanie dominującej zabudowy parterowej, w okolicach rynku architektury mieszkaniowej z usługami w parterach, o wysokości od 1 do 2 kondygnacji i wysokości do kalenicy 4-10 m. Stosowanie prostych brył budynków, na planach prostokątnych. Rekomendowane dachy dwuspadowe, dopuszczone wielospadowe o kącie nachylenia 15 – 50 stopni. Utrzymanie budownictwa murowanego z użyciem miejscowego kamienia (wapień jurajski), dachy o konstrukcji drewnianej, detal skromny, obramienia okien i drzwi tynkarskie. Rekomendowane tynki wapienne, ściany z miejscowego kamienia z elementami ceglanymi. Stosowanie w elewacjach budynków kolorów kolory jasnych, pastelowych, odcieni ugru, żółci; stolarka okien i drzwi drewniana, z podziałami, w kolorze białym lub brązowym. Dopuszczenie dachów o zróżnicowanej kolorystyce; rekomendowana blacha płaska.

Ryc. 13. Żarki - zachowany średniowieczny układ małego miasteczka jurajskiego (XIV w.) - zdjęcie satelitarne (wg. Google Earth Pro).

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Obszary zabudowane wyróżniające się **LOKALNĄ FORMĄ ARCHITEKTONICZNĄ (LFA)**

Ryc. 14. Żarki - widok rynku (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 15. Żarki – zabudowy mieszkaniowa w pobliżu Rynku. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 16. Żarki – zespół kamiennych stodół 1 (XIX i XX w.). (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 17. Żarki – zespół kamiennych stodół 2. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 18. Żarki – zespół kamiennych stodół 3. (fot. A. Grzybowski).